

NABIJE ZORG IN DORPEN MET INZET VAN BURGERKRACHT

Inspiratiedossier rond zorg
als resultaat van de samenwerking
tussen burgergroepen
en besturen of professionals

Foto: *Onzen Hof*, Kuntich (Tienen) © Kuntichcomité

NABIJE ZORG IN DORPEN MET INZET VAN BURGERKRACHT

Inspiratiedossier rond zorg in dorpen als resultaat van de samenwerking tussen burgergroepen en lokale besturen of hogere overheden en professionele zorginitiatieven

INHOUDSTAFEL

1. Inleiding en verantwoording: na de digitale kloof zien we stilaan een zorgkloof opduiken
2. Goede praktijken uit dorpen vanuit burgerkracht
 - A. Het *Kumtichcomité* in Tienen
 - B. Intergenerationeel samenwerken in Alken
3. Goede praktijken uit dorpen vanuit een combinatie van burgerkracht met professionele inzet
 - A. *Toekomst Telt* in Heusden-Zolder
 - B. Generatietuinen in Anzegem
 - C. Stoepgesprekken in Geraardsbergen i.s.m. *Dorpsraad Ophasselt*
 - D. *Zorgzame Straat* in Neder-Over-Heembeek
 - E. *De Meetjeslandse Straatambassadeurs* in Eeklo
 - F. *Mensen Spreken Mensen* in Oostkamp
 - G. *Buurtbouwstenen*, buurtverbinders en mantelzorg via *i-mens*
 - H. Vrijwillige Gezondheidsgidsen in Gent
4. Buurtpunten als bijzondere vorm van goede praktijken in dorpen
 - A. De werking van *Den Hannekesnest, Buurt'punt Langerbrugge & Kerkbrugge*
 - B. De dorpspunten van *De Lovie*, Poperinge
 - C. Ondernemen met je buurt, een samenwerking van *Kwaito-Cera-Ferm*
5. De toekomst in met andere, innovatieve vormen van zorg
 - A. *De Boomgaard* in Kessel-Lo
 - B. Programmaregie in Gent
 - C. Cohousing-projecten in België
 - D. Thuishuisprojecten in Nederland
 - E. Andere projecten in België en Nederland

1. INLEIDING EN VERANTWOORDING: NA DE DIGITALE KLOOF ZIEN WE STILAN EEN ZORGKLOOF OPDUIKEN

De VRT meldde naar aanleiding van de verkiezingen in 2024 dat politici kunnen scoren door in te zetten op de 3 v's: vervoer, veiligheid en vuiligheid. VVDB wil daar – net als een aantal andere organisaties – een grote Z aan toevoegen, want ook zorg zal een grote bezorgdheid worden in de toekomst.

Vlaanderen heeft momenteel nog een goed uitgewerkt systeem van zorgverstrekking, zeker als we dit met de buurlanden gaan vergelijken. Maar de toekomst van dit systeem is zowel in steden als in dorpen in gevaar. Onder meer de toenemende vergrijzing, groeiende vereenzaming, meer individualisme en een stijgende vraag naar levensbestendig wonen resulteren in een groter aantal zorgvragen. We constateren een tekort aan zorgpersoneel en geld om alle nodige zorg kwalitatief te blijven toedienen. Na de digitale kloof zien we hierdoor stilaan een zorgkloof opduiken. Maar zorg kan er toch niet enkel zijn voor mensen die het zich kunnen veroorloven?

VVDB werkte deze inspiratienota rond het groeiend tekort aan zorgverlening in de samenleving – en zeker in dorpen – uit om er samen mee aan de slag te gaan. De nota richt zich vooral tot de ledengroepen, maar ook tot lokale besturen op het platteland, tot partnerorganisaties en hogere overheden. Wat als een gemeentebestuur een rusthuis in het dorp wil neerzetten, maar geen garantie heeft er het nodige personeel voor te vinden? Wat als de juiste zorg enkel op grote afstand kan gevonden worden? Moeten wij met lede ogen deze maatschappelijke veranderingen blijven aanzien, of kunnen we burgerkracht inschakelen bij zoiets essentieels? Kunnen we – zoals dat in het actieve dorpje America in de gemeente Horst aan de Maas in Nederland gebeurde – aan een verhaal beginnen van **nabijheid** van zorg? Want zorg willen we toch allen graag in ons dorp of onze buurt? Mensen met zorgnood functioneren ook beter als ze in hun eigen buurt kunnen blijven. Maar dan moeten **buurtbewoners/vrijwilligers** daarbij een rol gaan spelen. Nieuwe, informele zorgnetwerken moeten ontstaan. Deelnemers aan die netwerken, verdienen ook opleiding en waardering. Burgergroepen zoals de VVDB-ledengroepen kunnen mee dergelijke lokale netwerken opbouwen waarbinnen iedereen (meer) voor elkaar gaat zorgen en waar iedere buurtbewoner baat bij heeft. Dit kan het samenspel van zorg-actoren in dorpen en buurten cruciaal veranderen.

Dorpen toekomstbestendig maken, hen wapenen tegen de vele en diverse uitdagingen die in deze 21^e eeuw op ons afkomen, en dat met volle inzet van burgerkracht, daar werkt VVDB al jaren rond. In 2024 stelde de vzw het thema zorg gekoppeld aan burgerkracht centraal. De bevindingen en goede praktijken van bestaande en vernieuwende vormen van zorg zijn verzameld in deze inspiratienota. Sommige praktijken komen uit steden maar zijn mits een gerichte aanpassing te implementeren in dorpen en buurten. Met netwerken van nabije zorg kunnen ouderen of andere mensen met zorgnood langer zelfstandig in hun dorp of buurt blijven wonen. Daarbij kunnen burgergroepen zoals dorpsteams en buurtcomités in een samenwerking met zorgkundigen, instellingen en overheden een belangrijke rol spelen. Sommige burgers nemen hierin trouwens al een actieve rol op.

2. ENKELE GOEDE PRAKTIJEN UIT DORPEN VANUIT BURGERKRACHT

A. Kumtich is met het Kumtichcomité een 'straffe zorgzame buurt'!

Het dorp Kumtich in Tienen is een *Zorgzame Buurt*. Daar opereert het Kumtichcomité reeds 5 jaar. Deze burgergroep, een vzw, wil een dorpsgemeenschap uitbouwen die zorg draagt voor zichzelf en voor anderen. Daartoe werkt dit burgerinitiatief samen met een 50-tal andere organisaties/verenigingen, op lokaal en bovenlokaal niveau. In essentie is het Kumtichcomité een **netwerk van burenhulp**. Het gaat hier om 'het kleine helpen', wat staat voor praktische hulp bij kleine klussen, huishoudelijke taken of administratie. Dit gebeurt altijd in noodgevallen en is dus niet structureel. Het gaat bv. niet om elke week een tuin te onderhouden maar wel om bij dringende nood planten te gaan rooien.

Er is een pool van vrijwilligers voor die burenhulp ontstaan. 40% van de burenhulpmedewerkers zijn nieuwkomers. Opvallend is dat anderstalige nieuwkomers meteen enthousiast zijn als ze aangesproken worden om mee te werken. In de Islam is elkaar helpen de basis van de cultuur. Dit is dé manier om die mensen binnen te halen. Ze krijgen een functie en dit versterkt hun welzijn/zelfbewustzijn.

In Kumtich staat een vervallen zaal te huur in het ontmoetingscentrum. Deze wordt herbestemd tot zorg-buurthuis waar mensen info, beperkte zorg, een koffie met babbel kunnen krijgen. Voorlopig zijn daar om de 14 dagen activiteiten om de dorpingen – en zeker mensen die nood hebben aan contact – samen te brengen. Hierrond is ook samenwerking ontstaan met OKRA.

Het Kumtichcomité zette ook al tal van andere initiatieven op die op korte en/of lange termijn het welzijn van de bewoners verhogen. Dit zijn de belangrijkste:

- ◇ *Kinderparlement*: kinderen moeten de Zorgzame Buurt van morgen vormgeven! Kinderen leren het democratisch denken aan en melden bv. veiligheidsproblemen. Er zijn 16 leden. Elke woensdagnamiddag bezoeken enkelen het WZC en houden bewoners gezelschap.
- ◇ *Seniorenparlement*: het Kumtichcomité wil de functie als Dorpsraad valoriseren: wat dit *Seniorenparlement* besluit, gaat het comité bespreken met het lokaal bestuur.
- ◇ *Huiswerkbegeleiding*: deze zorgt voor een gemakkelijk contact met mensen van migratieafkomst. Ook zijn er conversatieduo's. Samen koken is meestal anders-cultureel gericht.
- ◇ *Digipunt*: op bepaalde dagen kunnen mensen met kleine problemen terecht bij specialisten.
- ◇ *Inzamelpunt*: mensen konden materiaal in Kumtich afzetten bij de inzamelactie in Tienen (kleren, bedden-goed, e.a. broodnodige middelen) n.a.v. de crisis in Oekraïne.
- ◇ *Kerstmisactie*.
- ◇ Actie rond de herbestemming van een verwilderd voetbalterrein (liever geen hoogbouw/flats).
- ◇ Samenwerking met en inzet bij o.a. *Fietsersbond*, *Mooimakers*.
- ◇ *Onzen Hof*: een gemeenschapstuin. Dit is een soort eco-parkje met o.a. een composttoilet. Hier worden geen groenten gekweekt, wel kruiden en bijzondere planten/bomen. Ieder mag er komen tuinieren en mee aan een gezamenlijk resultaat werken.

Kinderparlement. © Kumtichcomité

Het Kumtichcomité werkt dus op talrijke manieren met een duurzame visie aan een zorgzaam dorp. Bovendien wil het Comité *Buren voor buren* voor heel Tienen realiseren.

Hoe financiert het Kumtichcomité dit alles? Er is geld via de Koning Boudewijnstichting en een jaarlijkse toelage van de stad. Andere projectmiddelen komen via privé- of gelegenheidssponsoring.

Het Kumtichcomité kreeg recent ook de belangrijke prijs Megafoon! Lees er [hier](#) meer over.

Bekijk ook [de website](#) van Kumtichcomité vzw.

Feestje in Onzen Hof in 2023

© Kumtichcomité

Jaarlijkse Iftar

B. Intergenerationeel samenwerken in Alken

Bekijk hierover ook [deze presentatie](#).

Toen de gemeente Alken een burgerbudget ter beschikking stelde, deed een geëngageerde burger een oproep bij de seniorenadviesraad om een gezamenlijk project in te dienen. Dat liep succesvol en mondde uit in verdere projecten.

Bij een **eerste project** hielpen leerlingen van 4 basisscholen geïnteresseerde senioren om beter te leren werken met laptop, gsm en tablet. Nadien kwamen er nog 2 scholen bij en kenden ook smartphone, iPad en iPhone voor de deelnemende senioren geen geheimen meer. Samen taart eten zorgde voor een warme leeromgeving, en door mond-tot-mondreclame sloten zich nog meer jongeren en ouderen aan.

Bij een **tweede project** gingen leerlingen en bewoners van een woonzorgcentrum samen creatief aan de slag met papier, karton, fototoestel, puzzels, klei en handpoppen. Een enthousiast ergo-team vormde de motor van dit inspirerende project en stak hier veel energie en tijd in. Zo kon lokaal talent van jong en oud schitteren.

De kunstwerkjes waren ook nadien te bewonderen tijdens een tentoonstelling. (Foto's P. Schats.)

Deze voorbeelden bevestigen dat een intergenerationeel project dat bottom-up tot stand komt, tot mooie resultaten en gelukkige inwoners kan leiden.

De cruciale succesfactor: als het van de burgers komt, dan lukt het!

© Foto's P. Schats

Alken is een kleine gemeente, maar groter dan een dorp. De vertaalslag naar gelijk welk dorp kan evenwel vlot worden gemaakt. Door verbindingen aan te gaan met het verenigingsleven, idealiter ondersteund door een dorpsraad/dorpssteam, kunnen er nog meer generaties/inwoners bereikt worden.

Winst voor de deelnemers aan deze projecten:

- ◇ Meer verbondenheid met een andere generatie door gesprekken, door samen creatief te zijn.
- ◇ Meer verbondenheid met en vertrouwen in het ergo-team, de schooldirectie, het WZC.
- ◇ Leren van elkaar: kinderen leren zaken uitleggen aan volwassenen, ouderen scherpen hun ICT-vaardigheid aan. Kinderen en ouderen leren elkaar creatieve technieken.
- ◇ Meer communicatie via creatieve boodschappen aan de buitenwereld door de tentoonstelling.

Interessant: mail naar paul.schats@telenet.be voor gratis lesmateriaal.

3. ENKELE GOEDE PRAKTIJEN UIT DORPEN VANUIT EEN COMBINATIE VAN BURGERKRACHT MET PROFESSIONELE INZET

A. Toekomst Telt start een armoedeplatform op in Heusden-Zolder

Toekomst Telt start momenteel in Heusden-Zolder een werking op rond armoede, uitsluiting en sociale ongelijkheid. De burgergroep gaat daarbij samenwerken met de gemeente (vooral schepen en team Welzijn) en middenveldorganisaties zoals Vincentius, Stebo, SAAMO e.a. De uitwerking en uitvoering van acties zal in een samenwerkingsverband van geëngageerde burgers met mensen in (of intussen uit) armoede gebeuren. De focus kan liggen op betaalbaar wonen (o.a. sociale woningen, locaties met bouwmogelijkheden), informatie over subsidies, enz. Momenteel ligt een concreet voorstel van aanpak met doelstellingen en acties klaar rond gezonde voeding op school, gekoppeld aan een wekelijks soepmoment. Er lopen ook gesprekken met mutualiteiten en een vereniging die armoede bestrijdt. Twee leden van *Toekomst Telt* zetelen vanaf januari 2025 samen met de schepen Welzijn en een expert van Vincentius in een gemeentelijk armoedeplatform.

Bekijk [de website](#) van deze burgerbeweging voor mens en milieu in Heusden-Zolder.

B. Intergenerationeel tuinieren met moestuinbakken in Anzegem

Gemeente Anzegem, het Sociaal Huis, De Vrije Basisschool De Blokkentoren en Logo Leieland sloegen de handen in elkaar om een gezond, ecologisch en duurzaam initiatief uit te rollen. Dankzij de steun van de Koning Boudevijnstichting staan zes verhoogde moestuinbakken opgesteld aan de assistentiewoningen op de Heirweg. Bewoners krijgen er, samen met lagereschoolkinderen, de kans om zaadjes te planten en er later de vruchten van te oogsten. Samen kruiden en groenten zaaien, planten en oogsten draagt zeker bij aan een meer leefbare buurt.

Bekijk in aanvulling op dit project ook de [brochure generatietuinen](#) van Good Planet.

Generatietuin Anzegem— © Nieuwsblad

C. Stoepgesprekken in Geraardsbergen i.s.m. Dorpsraad Ophasselt

Geraardsbergen merkt al lang meer eenzaamheid op en heeft al een tijd een schepen van ouderenbeleid en eenzaamheid. Hier ontstond met medewerking van vrijwilligers het initiatief *stoepbezoeken*. Inwoners gingen na een oproep aan de slag. Elke 65-plusser kreeg een kerstkaartje met beste wensen waarop ook de telefoonnummers van de dienst samenleving en van *LDC de Maretak* stonden. Elke 80-plusser die nog zelfstandig woont, kreeg bovendien een stoepbezoek. Dit project liep onder de coördinatie van de dienst samenleving. De stad maakte dit via de pers bekend en de VRT pikte dit op. Voornaamste bedoeling was simpelweg dat mensen die minder toegang tot sociale media hebben, eens iemand zien langskomen. Vrijwilligers trokken rond met een kopie van het kerstkaartje, stelden zich voor en vroegen gewoonweg *Hoe gaat het?*. Ze namen een pakje fairtrade-koekjes mee om het ijs te breken. Soms ging de deur maar enkele centimeters open. Mensen vroegen vaak spontaan: *Hoeveel kost dit?* Of zegden: *Ik heb niks in huis, mijn huis is niet opgeruimd*. Maar daarover ging het natuurlijk niet. Meer dan 50 vrijwilligers legden 1500 bezoeken af. Bij 1200 bezoeken bleek alles OK. Soms gaven burens aan dat een persoon verhuisd (o.a. naar WZC) of overleden was. Bij 50 bewoners werd een specifieke nood doorgegeven of een onrustwekkende situatie gemeld. 176 deuren bleven na herhaaldelijk aankloppen gesloten. 6 personen zochten verbinding en vroegen een overzicht van geplande activiteiten. Verder kwamen vragen over de mantelzorgpremie, maaltijden, de klusjesdienst of het dagverzorgingscentrum. Er werd een grotere hulpvraag dan gemiddeld vastgesteld. De Dorpsraad leerde hieruit naar de toekomst toe, zeker omtrent de nood aan samenwerking met bepaalde gemeentediensten (zoals om adressen te verkrijgen). TV Oost trok een dagje mee op pad en maakte [deze reportage](#). Conclusie van een vrijwilliger: het is een missie, een echte meerwaarde om hieraan deel te nemen, je kunt iets bijdragen!

D. De Zorgzame Straat van lokaal dienstencentrum ADO Icarus in Neder-Over-Heembeek: van vreemding naar verbinding

Dit is een pilootproject in het kader van Zorgzame Buurten in de Léon Daumeriestraat. Dit is geen verhaal uit een dorp, maar in Neder Over Heembeek heerst een **dorpsmentaliteit**. Dit project is zeker over te zetten naar een dorpscontext. De enige professional die hieraan meewerkte, is de Centrumverantwoordelijke van LDC ADO Icarus.

Een verhaal in meerdere stappen:

1. De aftrap was het zoeken van **vier sleutelfiguren** uit de buurt die een afgebakende opdracht kregen. Ze werden geselecteerd op talenten als: de buurt goed kennen en kunnen netwerken (o.a. met scholen), goed zijn in vertalen of kennis van foto's nemen, bekend zijn met de situatie van thuiswonende ouderen, met inburgeringsproblemen en met sociaal engagement binnen het dorp. Deze sleutelfiguren zijn intussen helemaal vervlochten en betrokken bij de werking waartoe nu 35 vrijwilligers behoren.
2. Als fundament van het op te stellen meerjarenplan kwam daarna een **buurtbevraging**. Elf stellingen verschenen in 2 talen op panelen en een anonieme antwoordmethodiek met smileys werd uitgewerkt. De voltallige ploeg vrijwilligers zette zich hiervoor in, in 5 wijken. Telkens waren ook enkele verenigingen uit de wijk betrokken (Gezinsbond, Okra, Femma, Gemeenschapscentra, WZC, schaakclub,...) die volk lokten én meteen ook hun werking in de kijker zetten.

3. Uit de bevraging resulteerden actiepunten zoals 'het kleine helpen' activeren. Zo ontstond de eerste *Zorgzame Straat* in een buurt waar mensen elkaar geen goeiedag zegden, maar eigenlijk wel bereid waren om elkaar te helpen. Deze straat telt 50 woningen, maar geen handelspand of zorgverstrekker. Het is een straat waarvan je het begin en eind in één oogopslag kan zien.

4. Ter verdere voorbereiding volgde een **ervaringsuitwisseling** van de kerngroep met iemand uit een grootstad.

5. Dan volgde de organisatie van een **burenbabbel** in een 'cafeetje om de hoek' dat al 25 jaar dicht is maar waar de eigenaars nog wonen. De uitnodiging ging rond via een tweetalige flyer. Heel nieuwsgierig kwamen hier veel straatbewoners op af. De kerngroep lichtte toe wat het project voor de straat kan betekenen. En dat het project één jaar begeleid wordt maar dan in handen komt van vrijwilligers. Een straatplan werd opgehangen waarop iedere aanwezige met een vlindertje zijn/haar huis kon visualiseren. Dit bleek een aanstekelijke methodiek om de groei van het aantal bereikte mensen te zien.

Drie vragen trokken de verdere uitwisseling rond de uitbouw van deze zorgzame straat op gang:

- ◇ Wie is de jongste en oudste straatbewoner (niet alleen bij de aanwezigen...)?
- ◇ Hoeveel kinderen beneden 12 jaar wonen er in de straat?
- ◇ Wie woont er het langst in de straat en wie het recentst?

De aanwezigen beseften snel dat ze elkaar amper kenden en gingen met 'wensdoosjes' (post-its, pennen) aan de slag. Na een uurtje wisselden de mensen van plaats om zo met andere burens in gesprek te gaan. Als afronding van de avond werden de straatbewoners – waaronder een aantal interessante contacten met lokale initiatieven hadden – uitgenodigd om verder mee te werken. Geïnteresseerden konden zich kenbaar maken via de contactgegevens op de flyer. Er was nog geen sprake van 'ambassadeurs' omdat dit mogelijk te veel 'verwachtingen' zou scheppen.

6. De kerngroep en een 6-tal straatbewoners lanceerden dan een **bloembakactie**.

Elke bewoner kreeg een vensterbloembak die tijdens een gezamenlijk moment werd gevuld en verdeeld over de straat, met als doel iets moois te laten groeien. Buren brachten de bloembakken bij afwezige burens en gooiden daarbij een flyertje in de brievenbus. Doel was om voor elkaars bloembak te zorgen, als start van het 'kleine helpen'. Tijdens deze actie doken op het straatplan weer nieuwe vlinders op.

7. Dan volgde *Auberge Espagnole*, een heus **straatfeest**. Samen met de zes straatafgevaardigden stelden de trekkers een draaiboek op. Dagen ervoor zorgden mensen voor een nette straat. Ballonnen werden opgehangen en slingers maakten de verbondenheid tussen de huizen zichtbaar. Mensen die er omwille van mobiliteit of gezondheidsproblemen niet bij konden zijn, werden thuis verrast met een hapje en een drankje. Niemand werd vergeten. Die dag werd afgesloten met een Afrikaans tromgeroffel: opnieuw was een buurttalent ontdekt. Met *Auberge Espagnole* kon ieder proeven van elkaars cultuur. Dit zorgde voor (h)eerlijke verhalen. Het straatplan met vlinders werd kleurrijker. De zorg voor elkaar groeide en kinderen speelden met elkaar.

8. Na de zomervakantie kregen de betrokken straatbewoners de vraag of ze **straatambassadeur** wilden worden.

Hierna werden criteria uitgeschreven voor een *Zorgzame straat*, met kleine taken voor de ambassadeurs:

- ◇ Bekendmaking van de straatambassadeur-werking.
- ◇ Aandacht bij een nieuwkomer in de straat.
- ◇ Aandacht bij een overlijden, verhuis, enz.
- ◇ Samen organiseren van een jaarlijks straatfeest.
- ◇ Kleinere acties (een dag van de burens, iets met Halloween en met Kerst).
- ◇ Opstart van een WhatsApp-groepje (bv. voor snel sneeuwruimen bij minder mobielen).

Ook kregen deze ambassadeurs een **toelichting over de werking van het LDC** zodat zij hierover uitleg kunnen aan burenen, en doorverwijzen bij vaststelling van noden. Binnen het LDC kan ELKE zorgvraag gesteld worden. Indien nodig is er doorverwijzing naar andere partnerorganisaties.

9. De **continuïteit** van deze werking wordt verzekerd via een jaarlijks straatambassadeur-overleg. De criteria worden dan samen overlopen en geëvalueerd. Vanaf september 2023 namen de straatambassadeurs al kleine initiatieven op zich, en stilaan kon de kerngroep loslaten. Begin 2024 werd de straat ingehuldigd.

10. Een overlegmoment rond 'het kleine helpen' met **buurt netwerk ACCOLAGE** spoorde heel wat straatbewoners aan zich in de straat ten dienste te stellen van anderen: boodschappen doen, gezelschap houden, rozen snoeien, noem maar op. Mensen spreken van 'nooit naar een WZC' en 'ik wil sterven in mijn huis'. De zorg in een voorziening is bovendien ook erg duur. En mensen willen niet financieel afhankelijk zijn van anderen.

© Alle foto's bij dit stappenverhaal: LDC ADO Icarus

- ◇ Als je het kleine helpen kan aanwakkeren op straatniveau, kom je al heel ver. Veel problemen bij mensen in een voorziening of thuis (met vaak een tekort aan ondersteuning) kunnen buurtgericht opgelost worden.
- ◇ Als alle WoonZorgCentra hun verpleegkundigen of zorgkundigen met specialisatie ook buiten de muren zouden mogen inzetten, als zij met al hun kennis burenen die het nodig hebben, ook zouden mogen adviseren, wat zouden we dan een grote stap verder staan.

E. De **Meetjeslandse Straatambassadeurs** in de Sint-Jozefwijk in Eeklo, een LEADER-project

Situatieschets

De Sint-Jozefwijk, een sociale woonwijk met 35 verschillende nationaliteiten, telt zo'n 47 straten en ligt ten westen van centrum Eeklo. Naast veel sociale woningen zijn er ook 2 appartementsblokken. Er zijn 2 scholen en ook het nieuwe AZ Alma situeert zich daar. De straatambassadeur-werking bestaat er sinds 3 juli 2023 en telt een 12-tal vrijwilligers. Een innovatieconsulent van *Landelijke Gilden* en de ouderenconsulent van de stad begeleiden dit project tijdens de LEADER-periode. Vooropgesteld doel: elke straat in Eeklo heeft een straatambassadeur. Deze persoon slaat een brug tussen de inwoners en de bevoegde stadsdiensten. Er is nauw contact met de gemeenschaps-wacht en de wijkagent. Dit is van nul gestart maar heeft nu al een goed zichtbaar resultaat.

Hoe werkt het?

De belangrijkste rol van straatambassadeurs is de bestaande **noden detecteren**. De **aanwerving** van straatambassadeurs gebeurde via een aantal bijeenkomsten. **Identificatie** is belangrijk. In de wijk zijn de straatambassadeurs **herkenbaar** via een hesje, een affiche aan het raam alsook een sticker op hun brievenbus. Omwille van privacyredenen kunnen de straatambassadeurs niet alle contactgegevens van mensen met noden bekomen. De stad geeft wel aan de mensen die er baat bij kunnen hebben, door dat er straatambassadeurs zijn en hoe ze hen kunnen herkennen.

Straatambassadeurs stellen zich op als **aanspreekpunt** en zijn dus regelmatig in het straatbeeld te zien (bv. op hun dagelijkse wandeling met de hond). Maandelijks komt een 'soep-en-koffie-kar' langs die o.a. ontmoeting tussen straatambassadeurs en zorgbehoeftige personen faciliteert. Daarnaast organiseert Eeklo een aanspreekplek op een voetbalpleintje en aan een aantal rustbanken waarop het logo van de straatambassadeurs te zien is. Regelmatig zijn straatambassadeurs daar aanwezig op afgesproken momenten.

Bepaalde **problemen** worden **aan de stad gesignaleerd**. Het kan bv. gaan om werkjes binnen groenvoorziening zoals onderhoud van bomen. Of er is nood aan het ruimen van wespennesten of vangen van een bijenzwerm, enz. In 90% van de kwesties raakt alles opgelost.

Anderstalige nieuwkomers worden naar stadsdiensten toegeleid om hun zaken te regelen. De straatambassadeurs verwelkomen mee de nieuwkomers op het ontvangstmoment dat stad Eeklo in Zonneheem organiseert. Ze leggen er uit waarvoor ze aanspreekbaar zijn. Contacten leggen met de mensen in de twee appartementsblokken lukt via een goede overeenkomst en nauw contact met de mensen van de sociale huisvestingsmaatschappij (*Woonmaatschappij Meetjesland*).

© AVS

Aandachtspunt: een straatambassadeur gaat geen burenruzies oplossen en speelt zeker geen rol van politieagent.

Welke talenten heb je nodig om een goede straatambassadeur te zijn? Vlot sociaal contact leggen is zeker belangrijk. Een straatambassadeur wil graag iets doen voor medemensen in de buurt. Iedereen kan meedoen. Want iedereen heeft goede eigenschappen zoals sociaal zijn, goed met een pc kunnen werken, makkelijk de weg kennen naar de stadsdiensten, de tuin onderhouden van wie een operatie had, vuilniszakken binnen de woning van een bedlegerige persoon weghalen.

Dit is een interessant model voor mensen die een time out hebben op het werk (vooral om mentale redenen) en een opstap kunnen gebruiken in afwachting van de terugkeer naar de werkplek.

Tip: Bewaak als straatambassadeur je grenzen. Probeer niet altijd alles snel en zelf te regelen. Denk na: aan wie kun je de nood doorgeven? Sommige straatambassadeurs zijn trouwens ook nog professioneel actief.

[Lees hier meer](#) over de straatambassadeurs in Eeklo. Lees ook: [Hoe straatambassadeurs een belangrijke schakel zijn tussen burger en lokaal bestuur](#). Of bekijk deze filmpjes: [Straatambassadeurs](#) alsook [Hartverwarmend | AVS](#).

F. **Mensen Spreken Mensen: Oostkamp werkt al meer dan 20 jaar met straatambassadeurs**

Ontstaan en functies

In 2000 startte de gemeente Oostkamp het initiatief *Mensen spreken mensen* op. Deze werkgroep bevorderde op verschillende manieren de verbondenheid en de communicatie tussen de bewoners. Vanuit elke buurt of deelgemeente zijn er vertegenwoordigers. In 2013 leidde een winderige herfst en harde winter tot de aanstelling van straatambassadeurs (aanvankelijk een contactpersoon per wijk).

Een **straatambassadeur** is een geëngageerde burger die makkelijk te contacteren is en voor verbinding zorgt in de eigen straat. Zij/hij is een vast aanspreekpunt voor de inwoners, verwelkomt nieuwe mensen, geeft een wenskaartje mee als mensen verhuizen, enz.

Wat doet een straatambassadeur?

Zij/hij heeft ook een doorverwijsfunctie bij vaststelling van noden zoals signalen van vereenzaming. De persoon stelt zich neutraal op. De straatambassadeurs worden bij het beleid betrokken, geven waardevolle beleidsinfo door aan burgers, bv. over de aanleg van parken, speelpleinen, enz. Bewoners kunnen via hen hun keuzes doorgeven bij bepaalde projecten (welke bomen of struiken of speeltuigen wensen ze) en zijn zo meer tevreden over de realisaties. Dit leidt tot *tevreden wonen in de eigen wijk*. De straatambassadeurs variëren qua leeftijd van 24 tot 85 jaar.

Verdeling over Oostkamp

In Oostkamp wonen zo'n 24.000 inwoners en zijn er bijna 100 straatambassadeurs. De gemeente is opgesplitst in 8 buurten. Per buurt is er een buurtvertegenwoordiger. De gemeente stelde een coördinator/vast aanspreekpunt aan. Deze coacht de 8 buurtvertegenwoordigers, die schakelen naar de straatambassadeurs, en die schakelen naar de burgers/inwoners uit hun straat. Een melding vanuit de sociale dienst komt meestal bij de verantwoordelijke coach terecht die de dichtstbijzijnde straatambassadeur opzoekt. Het is een bewuste strategie om niet zelf verantwoordelijk te zijn maar een bepaalde persoon aan iemand te koppelen om zo het probleem te verhelpen.

Het rekruteren van straatambassadeurs gebeurt door verenigingen en organisatoren van evenementen aan te spreken, met een oproep via de gemeentelijke kanalen en infobladen alsook mond-tot-mond-reclame. De straatambassadeurs zijn herkenbaar aan een badge. Er zijn ook straten met meerdere ambassadeurs. Sommige buurtvertegenwoordigers engageren zich al 10 jaar!

Onderlinge communicatie: Elke straatambassadeur kiest zelf het kanaal voor de onderlinge communicatie. Er is een WhatsApp-groep per wijk, een nieuwsbrief en er loopt communicatie via Facebook. De keuze is sterk leeftijdsafhankelijk.

Investering voor het lokaal bestuur

- ◇ **Qua tijd:** aanvankelijk werd iemand halftime aangesteld. Deze persoon is verantwoordelijk voor de ambassadeurs en zoekt nieuwe mensen. Reken gerust op een vijftal jaar eer zo'n werking op punt staat. Belangrijk daarbij is de juiste mensen vinden en ze als vrijwilliger weten te behouden. Dat kan door duidelijk de taken aan te geven (anders haakt de vrijwilliger af), te blijven ondersteunen, en de bedoeling te blijven herhalen. Verder ook door appreciatie te tonen via vorming en bedanking.
- ◇ **Qua centen:** de gemeente sluit een passende verzekering af conform het afgesproken takenpakket. De gemeente betaalt ook de kosten van vrijblijvende workshops of vormingsmomenten. Die vinden 3 tot 4 keer per jaar plaats en gaan over onderwerpen die de werkgroep kiest, bv. rond taallessen, de beginselen van gebarentaal, bemiddelen, goede communicatie, EHBO, enz.
- ◇ **Door appreciatie te tonen:** de straatambassadeurs worden uitgenodigd voor de nieuwjaarsreceptie en krijgen een bedanking op de Dag Van De Vrijwilliger. Jaarlijks wordt ook een informeel straatambassadeurscafé georganiseerd waarop ook de wijkagenten aanwezig zijn. Dit draait meestal rond een thema, bv. welke sociale media zijn het best voor de buurt, straatfeesten, levende gevels. De locatie is altijd een interessante plek, bv. bij *Welzijnsschakel* of de kringwinkel of een nieuwe plek die nog niet echt gekend is.

Winst voor de gemeente, verenigingen én burgers

Dit initiatief is erg waardevol voor de gemeente. De diensten van Oostkamp ondersteunen *Mensen Spreken Mensen* dan ook zoveel mogelijk. De werkgroep is ingebed in het beleid dat de gemeente voert. Een aantal jaren geleden ontstond bij reorganisatie zelfs de 'Dienst Warme Gemeente' als koepel van de diensten vrije tijd, sociale zaken,

individuele zorg, buurtwerking, vrijwilligerswerking. Er kwamen ook WOW-borden (Warme Oostkampse Wijk). Zo ontstond nog nauwere samenwerking tussen diensten en burgers, en worden formele en informele zorg al gekoppeld binnen deze dienst. De verschillende diensten geven aan de coördinator ook de informatie mee die moet doorstromen naar de buurten (bv. omtrent bepaalde werken, een infovergadering, een oproep, een groot evenement, enz.). De gemeentelijke diensten consulteren zelf ook de buurtvertegenwoordigers bij projecten, zoals met de vraag *Voor welke leeftijd wordt een speeltuintje best aangelegd?* Er is verder een goede samenwerking met de verenigingen en ook de school is betrokken. Van het een komt het ander: burgerbudgetten werden opgestart, er kwamen toelagen voor een wijkfeest en het initiatief 'op de koffie bij de wijkagent' versterkte (terug) het vertrouwen tussen inwoners en de wijkagent.

Lees meer: [Straatambassadeurs - Oostkamp](#)

G. Buurtbouwstenen, burenverbinders en mantelzorg bij *i-mens*

Geïntegreerde zorgorganisatie *i-mens*, actief in Vlaanderen en Brussel, is trekker van twee *Zorgzame Buurten*. Die bevinden zich in Aalst en Molenbeek. Het doel van beide werkingen is ervoor te zorgen dat iedereen – ongeacht leeftijd, zorgvraag of ondersteuningsbehoefte – zo zelfstandig en comfortabel mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving kan blijven wonen. De organisatie helpt mensen hun eigen levens- en zorgdoelen te formuleren en ondersteunt hen daarbij met formele en informele netwerken. Dit leidt tot warme en – erg belangrijk – nabije zorg.

Om aan een *Zorgzame Buurt* te kunnen bouwen, werkt *i-mens* met het concept *Buurtbouwstenen*.

[Lees meer](#) en bekijk ook [dit persbericht](#).

Het streven naar structurele zorgoplossingen komt tot uiting in het [memorandum](#) van *i-mens*.

Hierin vraagt de organisatie om een regelgevend

kader te voorzien dat samenwerking tussen formele zorgactoren op buurtniveau mogelijk maakt, bv. in buurtzorghuizen. Deze buurtzorghuizen zouden als centrale ontmoetingspunten verschillende zorgverleners onder één dak kunnen samenbrengen. De site van *i-mens* in Aalst, het kloppend hart van de zorgzame buurt, heeft hiervoor het nodige potentieel.

Burenverbinders

In zowel Molenbeek als Aalst speelt de professioneel ingezette burenverbinder een sleutelrol. Deze 'matchmaker' fungeert als verbindende schakel tussen mensen met hulpvragen en buurtbewoners met talenten.

De stedelijke omgeving van Molenbeek en de stationsbuurt in Aalst vragen elk om een andere aanpak. Een *copy-paste* zal niet werken. Elke buurt is immers anders.

De burenverbinder bouwt een netwerk op door outreachend te werken en tracht zo kwetsbare mensen te benaderen en vertrouwen met hen op te bouwen. Zij/hij signaleert hulpvragen en koppelt deze aan beschikbare ondersteuning. Dit kan variëren van administratieve hulp tot begeleiding bij doktersbezoeken. Door de persoonlijke benadering en het gebruik van doorverwijskaarten wordt de burenverbinder een vertrouwd gezicht in de buurt. In Molenbeek is een vrouw met Marokkaanse achtergrond de burenverbinder. Zij bereikt ook de Congolese gemeenschap, de oude Brusselaars, enz.

De hulpverlening binnen *Zorgzame Buurten* richt zich vaak op 'het kleine helpen'. Het gaat dan bv. om :

- ◇ administratief werk zoals het invullen van formulieren.
- ◇ het buitenzetten van vuilnisbakken.
- ◇ gezelschap bieden of eenzame mensen opbellen.
- ◇ het bestrijden van de digitale kloof door digitale hulp te bieden.

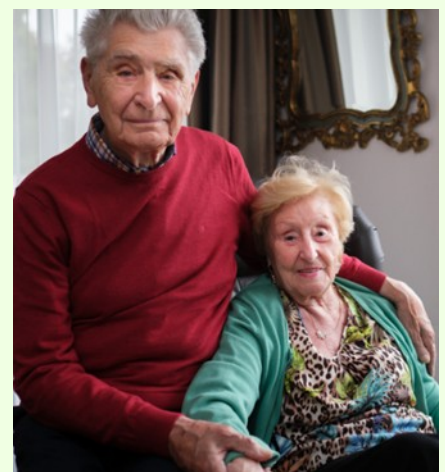
In Aalst ligt de nadruk op administratieve ondersteuning en gezondheidszorg, terwijl er in Molenbeek veel behoefte is aan gezelschap en begeleiding van mensen die niet zelfstandig naar buiten durven of kunnen.

IEDEREEN WORDT BETER MET BURENHULP!

Burenhulp is een belangrijk aspect binnen *Zorgzame Buurten*. Het vermindert de druk op mantelzorgers en professionals, en draagt bij aan een gevoel van inclusie. Veel mensen durven echter geen hulp vragen vanwege *vraag-schaamte*. Door betere relaties tussen burens te stimuleren en hen meer te verbinden, kan deze drempel verlaagd worden. Wederkerigheid is hierbij niet te onderschatten. Door deze werkwijze ontstaat terug een sfeer waarin mensen elkaar weer spontaner helpen.

Tips voor mantelzorgers

- ◇ Voor meer informatie en/of advies over mantelzorg kan je steeds terecht bij een erkende mantelzorgvereniging zoals [Steunpunt Mantelzorg](#). Dergelijke organisaties bieden ook verschillende infosessies aan, bv. rond zelfzorg.
- ◇ Durf om hulp vragen, zowel bij burens als bij professionals.
- ◇ Zorg voor jezelf. Je kan pas voor een ander zorgen als je in de eerste plaats voor jezelf zorgt!

Deze projecten binnen het grotere kader van *Zorgzame Buurten* laten zien dat samenwerking tussen professionals, mantelzorgers en buurtbewoners leidt tot een warme, ondersteunende omgeving met een aanpak die inclusief is en waarin iedereen zich thuis kan voelen. Hoewel er nog uitdagingen zijn – zoals het vinden van de balans en de gewenste samenwerking tussen professionele en vrijwillige hulp – toont dit initiatief het belang van vertrouwen en verbinding binnen buurten.

Aanvullende informatie en aandachtspunt

- ◇ Vandaag zijn er 3 onafhankelijke thuiszorgorganisaties actief in Vlaanderen: *Ferm*, *Familiehulp* en *Familiezorg*.
- ◇ Momenteel loopt in Vlaanderen (niet bij *i-mens*) het experiment *Voorzorgcirkels*. Tien mensen nemen deel aan zo'n cirkel met de bedoeling om later, als er meer zorgbehoeften ontstaan, bij elkaar terecht te kunnen. Voorzorgcirkels dragen bij aan een hogere sociale cohesie en dus o.a. minder eenzaamheid. In potentie maken ze langer zelfstandig wonen mogelijk. (Zie ook verder in deze nota p. 24 de *Voorzorgcirkels* in Nederland.)
- ◇ Aandachtspunt vanuit een uitwisseling rond het thema zorg in dorpen: voor mensen die vanuit andere culturen naar Vlaanderen zijn gekomen, is het belangrijk dat vrijwillige helpers over de juiste informatie beschikken zodat zij de hulptaken op de juiste manier aanpakken. Het gaat dan bv. om halal inkopen doen, correct meehelpen met de rituele was, enzovoort.

H. De werking met vrijwillige Gezondheidsgidsen in Gent

In 2019 startte Stad Gent een nieuw project: de werking met vrijwillige Gezondheidsgidsen. Het gaat om 20 personen die voornamelijk op aanvraag werken vanuit organisaties waar patiënten en cliënten gekend zijn. Dit project vormde in 2021 ook de basis van het intermutualistisch pilootproject met professionele *Community Health Workers* van Frank Vandenbroucke. In Vlaanderen sprongen de steden Antwerpen, Gent, Oostende en Tienen op die kar. Professionelen gaan er proactief en outreachend aan de slag in bepaalde wijken, vanuit organisaties en projecten.

Maar **Gezondheidsgidsen in Gent zijn dus vrijwilligers** die de brug leggen tussen kwetsbare groepen enerzijds en de eerstelijnsgezondheidszorg en welzijnszorg anderzijds waaronder o.a. het Wijkgezondheidscentra, Lokale Dienstverlening en Kind- en Gezin. Daarnaast versterken ze de gezondheidsvaardigheden van mensen. Dit doen ze vanuit hun eigen achtergrondervaring en de vertrouwensband die ze opbouwen.

Er kan zowel op afroep (via een online aanvraagstelsel) als via detachering (fysiek en op bepaalde dagen) op hen beroep gedaan worden.

Er liep bv. een project 'dikke darmkanker screening' door Wijkgezondheids-

centrum De Sleep in samenwerking met UZ Gent. Een ander project in Oude Houtlei bereikte dak- en thuislozen.

Gezondheidsgidsen volgen eerst een **opleiding van acht modules** rond onder meer interpersoonlijke, communicatieve en cultuursensitieve vaardigheden, de sociale kaart, deontologie en beroepsgeheim, preventie en gezondheidsvaardigheden, enz. Daarna volgt een traject van continue bijscholing op basis van de opdrachten, vragen van gezondheidsgidsen, noden van de doelgroep, vragen uit de stuurgroep aanmelders. Ook zijn er intervisiemomenten rond zelfzorg, assertiviteit, vereenzaming, mantelzorg en dementie, verslavingsproblematiek, enz. met de coördinator die opereert vanuit de Dienst Regie Gezondheid en Zorg van Stad Gent.

Afspraken:

De gezondheidsgids ondertekent een afsprakennota met Stad Gent en is dus verzekerd indien er iets gebeurt. Zij of hij krijgt een vrijwilligersvergoeding en een eenvoudige GSM met een beperkt belkrediet.

Gezondheidsgidsen doen geen begeleidingen met de eigen auto. Ze kunnen meegaan via openbaar vervoer, ander (zieken)vervoer, te voet, enz. of afspreken ter plaatse. Ze kunnen ook meerijden met mensen die taxicheques gebruiken. Personen die zich moeilijk zelf kunnen verplaatsen en een beperkt inkomen hebben, kunnen die cheques aanvragen. De aankoopprijs is € 0.90 euro/cheque en ze zijn € 2.5 waard. Lees meer over [de taxicheques in Gent](#).

Takenpakket van gezondheidsgidsen:

- ◇ Toeleiden naar en begeleiding bij professionele diensten (zorgverleners, LDC, enz.).
- ◇ Detachering (via een opdracht aanwezig zijn op een locatie met een bepaalde taak).
- ◇ Een luisterend oor of ondersteuning bieden, of hulp bij papierwerk.
- ◇ Promoten van gezondheidsgedrag.
- ◇ Een signaalfunctie opnemen.
- ◇ Vereenzaamde mensen ondersteunen (bv. opbellen in tijden van covid).
- ◇ Begeleiden bij een bezoek aan het ziekenhuis, de dokter of tandarts, het OCMW of wijkgezondheidscentrum, enz. Eventueel ook afspraken maken voor de persoon die naar het ziekenhuis moet.
- ◇ Indien nodig meegaan naar een Overheidsinstantie (vb. Justitie) om nadien met de persoon te bespreken wat er gebeurde. *Heb je alles goed verstaan, hoe voel je je hierbij?* Ook om dit nadien in de taal van de persoon te kunnen vertellen (vertaalslag maken). Voor het gesprek zelf zijn er altijd beëdigde tolken.

Wat gezondheidsgidsen niet doen:

- ◇ Boodschappen doen, koken.
- ◇ Vervoer van personen (zie ook hierboven).
- ◇ Tolken: de gezondheidsgidsen zijn geen beëdigde tolken en kunnen dus niet ingeschakeld worden puur als tolk. Wel kan bij een andere taak een vertaalslag gemaakt worden.
- ◇ Helpen bij scabiësbehandelingen.
- ◇ Helpen in de zoektocht naar een woonst.
- ◇ Gezelschap houden of als oppas fungeren.

[Lees meer info.](#)

4. BUURTPUNTEN ALS BIJZONDERE VORM VAN GOEDE PRAKTIJEN IN DORPEN VANUIT EEN COMBINATIE VAN BURGERKRACHT MET PROFESSIONELE INZET

A. De werking van *Den Hannekesnest - Buurt'punt Langerbrugge & Kerkbrugge*

Den Hannekesnest is een co-creatieproject tussen de buurtbewoners van Langerbrugge-Kerkbrugge en Voluit (voorheen OBRA|BAKEN). Samen hebben zij de voormalige kerk omgebouwd tot een multifunctioneel en laagdrempelig Buurt'Punt, daarbij strevend naar een levendige en verbonden gemeenschap.

© VVDB

Ontstaan

In 2015 kreeg *Obra | Baken* vzw de kerk van Kerkbrugge-Langerbrugge in erfpacht. Doel: in co-creatie met de buurt een inclusieve werking opzetten van samen ontmoeten, samen doen, het gebouw tot een multifunctionele plek maken, verdwenen functies in het dorp terugbrengen. LEADER en de *Nationale Loterij* brachten de centen binnen. Mensen flyerden, er waren gesprekken met lokale handelaren en verenigingen. Een kennismaking en brainstorm brachten veel input. Buren vormden werkgroepen om zaken uit te proberen en bijkomende mensen warm te maken.

© VVDB

Soms werden mensen met zorgnood afgehaald om mee te doen, en er kwam een buurtpicknick. Door noodzakelijke renovatie en daarna ook de covid-maatregelen diende het gebouw een tijd te worden gesloten. Daarna liep alles versneld. Intussen is het dorp geëvolueerd van uitdovende buurt met veel ouderen naar een buurt waar intussen veel jonge gezinnen zijn ingeweken. Het is ook een voordeel om naast de school te zitten. Er is volop inzet op korte keten. Met o.a. een poster werden de lokale leveranciers gepromoot. Ook de aangelegde fietssnelweg zorgt voor meer leven in de buurt.

Opgenomen functies, met een grote diversiteit:

- ◇ **Winkel:** *Voluit* houdt 4 dagen per week de winkel open. Aanvankelijk verliep dit met vrijwilligers. Intussen worden doelgroepmedewerkers (mensen met een zorgnood die anders in dagbesteding zitten) tewerkgesteld. Het aanbod bestaat vooral uit lokale duurzame voeding.
- ◇ Inzet op **toename van lokale bedrijvigheid en deeleconomie**, met dus focus op korte keten en ervoor wakend niet in concurrentie te treden met de bestaande handelaars.
- ◇ Mensen met een **activeringstraject** bij VDAB liepen er ook stage.
- ◇ **Zaalverhuur** voor organisaties/bedrijven die een andere setting zoeken. Het gebouw wordt hierbij gezien als een middel. De verbinding tussen mensen is het doel. Een experiment loopt nu of er ook privé-initiatieven kunnen doorgaan.
- ◇ **Bar en terras** met zandbak. Openhouden van het terras bij zalenverhuur.
- ◇ *Het Artiestennest* organiseert **events** voor de buurt en houdt dan de bar open.
- ◇ **Activiteitencentrum.** De activiteiten worden bepaald door de buurt of staan i.f.v. de medewerkers. Veel actie wordt ondernomen met bepaalde mensen zoals *Soeperman Jan*, met verenigingen, enz. Bekendmaking gebeurt door een 4-tal keer het boekje *Den Hannekesnest* te flyeren. Ook digibeten worden zo bereikt.
- ◇ Tentoonstellingsruimte: i.s.m. de Kunstacademie liep eerder een tentoonstelling over Kerkbrugge-Langerbrugge vroeger.
- ◇ **Toeristisch punt** in wording: er wordt bekeken om een verbinding te maken met toeristische initiatieven. *Den Hannekesnest* zal dan ook open zijn in weekends en de vakantie.
- ◇ **Maatschappelijke functie:** *Den hannekesnest* gaat duidelijk voor een mix van functies – zoals tewerkstelling van doelgroepmedewerkers – en schuwt ook de nabije uitdagingen niet. In de buurt is er een doorgangswoning voor forensische jongeren. Zij zijn ook welkom op de activiteiten.
- ◇ Via LEADER is er momenteel een **buurtvervlechter** aan het werk, een maatschappelijk werker met veel ervaring bij o.a. Kazou. Die stimuleert het samen activiteiten beleven bij de verschillende doelgroepen waar ook kwetsbare mensen bij zitten. De buurtvervlechter gaat soms eens mee op pad met iemand uit de buurt. Zo ontstaan wel eens mooie verhalen.

Beheer en uitdagingen:

- ◇ **Gedeeld eigenaarschap:** *Voluit* wil niet de trekker zijn, maar wil werken in gelijkwaardigheid. Dit kan soms voor vertraging zorgen, maar doet ook veel nieuwe zaken ontstaan en zorgt dat alles goed blijft draaien.
- ◇ Er is een **stuurgroep** van een zestal personen waarvan vier mensen uit de buurt en twee tot drie van *Voluit* (waaronder ook de buurtvervlechter). Dit is het zenuwknoppunt. Deze groep houdt het overzicht en neemt beslissingen die teruggekoppeld worden naar de brede buurt. De stuurgroep buigt zich ook over de financiële structuur, enz.
- ◇ **Financies:** het lokaal bestuur faciliteert veel, maar er zijn ook financiële middelen van elders nodig (bv. via LEADER). Er is de klaverbladfinanciering, getrokken door *Voluit*, en sommige middelen kwamen er via crowdfunding. *Het Artiestennest* krijgt subsidies van de gemeente.

Lees meer: [Den Hannekesnest](#) en nog meer: [Den Hannekesnest - Voluit](#). Of [bekijk dit filmpje](#).

B. De dorpspunten van *De Lovie* vzw, Poperinge

De Lovie vzw is een sociale organisatie die ondersteuning biedt aan kinderen, jongeren en volwassenen met een verstandelijke handicap of andere beperking. Een van de gehanteerde werkvormen is 'het dorpspunt'.

In totaal beheert *De Lovie* nu dorpspunten in 6 West-Vlaamse dorpen: Beveren, Krombeke, Pervijze, Stavele, Zandvoorde en Nouter/Dranouter. [Lees meer](#).

De dorpspunten fungeren als:

- ◇ Lokale winkel;
- ◇ Ontmoetingsplek, vooral via horeca-activiteiten;
- ◇ Knooppunt van mobiliteit bv. met deelfietsen en fietsherstel;
- ◇ Aanbod van dienstverlening in de buurt zoals brood aan huis brengen, hulp bieden in de school.

Dorpspunt Beveren © De Lovie

Op termijn wil *De Lovie* hier nog de dienst 'circulaire economie' hieraan toevoegen.

De dorpspunten zijn laagdrempelig. Ze willen er zijn voor iedereen. Toch heeft ieder dorpspunt een eigen identiteit. Vaak draait het daarbij om het oppikken van verdwenen voorzieningen.

Ontstaan

De dorpspunten ontstonden meestal vanuit een vraag, waarna *De Lovie* een informatievergadering, enquête en/of huis-aan-huis bezoek organiseerde. Met de verzamelde input en wat prioritair blijkt, gingen medewerkers aan de slag. Het blijkt interessant om bij die uitbouw samen te werken met de gemeente en eventueel andere organisaties/verenigingen in het dorp. Er is niet per se een kritische massa (een minimum aantal dorpingen) nodig om een dorpspunt op te zetten.

Talentenboek en -spel

Interessant is dat *De Lovie* medewerkers inzet op basis van [een Talentenboek](#). Dit boek resulteerde uit het traject 'Talent zoekt talent' binnen het Leader-project *Uitbreiding en versteviging van de werking van Dorpspunt in Beveren via nieuwe dorpspunten in Krombeke, Stavele en Pervijze*. Het talentenboek ontstond vanuit een nood in Dorpspunt Beveren. Van bij de start was het daar duidelijk: onze medewerkers zijn nieuwsgierig en willen bijleren. Met dit boek kunnen ze onder begeleiding hun eigen talenten aangeven. Ook hun leervragen komen nu beter aan bod.

Het talentenboek beantwoordt heel wat vragen van medewerkers bij de start van hun traject:

- ◇ Wat is een dorpspunt, waarom zijn ze er en waar staan ze voor?
- ◇ Welke taken zijn er op te nemen?
- ◇ Waar ben ik goed in en wat wil ik graag nog aanleren?

Het boek geeft ook veel informatie.

- ◇ Het gaat dieper in op duurzaamheid, een belangrijk element binnen de dorpspunten. Er ontstaan duurzame contacten, en medewerkers leren duurzaam omgaan met voedsel en de leefwereld.
- ◇ Het biedt wat basisvorming i.f.v. het ontvangen van klanten. Hoe begroet je iemand? Hoe neem je een bestelling op? Enzovoort.

Omdat al deze elementen visueel gepresenteerd worden, kunnen de medewerkers het talentenboek zo zelfstandig mogelijk gebruiken.

Minstens even interessant is het spel dat *De Lovie* heeft ontwikkeld om de talenten van mensen te achterhalen. Beide instrumenten – het opzet van het talentenboek en het spel – zijn mits aanpassing ongetwijfeld bruikbaar in een ruimere context, bv. die van bewonersgroepen zoals dorpsraden/dorpsteams. Zo ontstaat meer aandacht om talenten van vrijwilligers in de buurt te ontdekken en wordt het gemakkelijker om vrijwilligers te werven.

Inclusieve deelmobiliteit

De Lovie werkt samen met gemeente Poperinge ook aan duurzame deelmobiliteit. Alle inwoners en verenigingen kunnen gratis – voor maximum drie opeenvolgende dagen – een elektrische bakfiets, tandem of riksja lenen. De fietsen staan bij het Buurtsalon in Krombeke. Medewerkers van het nabije Dorpspunt van De Lovie beheren er de reservaties. De riksja biedt plaats aan een bestuurder en twee passagiers. Zo kunnen mensen met een fysieke beperking toch van een fietstocht genieten.

[Bekijk het reglement.](#)

Deze deelfietsen zijn gratis uitleenbaar in het Buurtsalon in Krombeke

© Poperinge.be

C. Ondernemen met je buurt, een samenwerking van *Kwaito-Cera-Ferm* met onder meer vormen van sociale tewerkstelling in buurtpunten

***Kwaito* is een koepel van tien professionele zorgverenigingen** (waaronder *Voluit* en *De Lovie*) die de transitie naar een nieuw zorgsysteem willen maken via verbindend ondernemerschap. De coöperatieve vennootschap *Kwaito* werkt ook samen met *Cera* en *Ferm* rond de verduurzaming van buurtpunten in dorpen. **Concreet worden mensen met zorgnood permanent ingeschakeld in de werking van een aantal buurtpunten.** Dit berust op het principe om zorg en ook de samenleving anders te organiseren, meer vanuit gelijkwaardigheid.

Hoe op een andere manier zorgontwikkeling aanpakken?

Dagbesteding heeft vier componenten nl. arbeid, vrijetijd (sport, kunst en cultuur), leren en ontwikkelen, en zorgondersteuning. Het idee ontstond om mensen met fysieke of mentale beperking een stap naar buiten te laten zetten door hen in een dorpspunt of buurtnetwerk in te schakelen. Zo kunnen zij hun specifieke talenten volgens hun draagkracht inzetten. Een stap verder is samen dromen en creëren met de buurt (buren, organisaties, ook overheden) en de omgeving, om zo met de aanwezige kracht en talenten te bouwen aan *community*. Zo neem je een **optimale spiegel van de buurt** mee in het verhaal. Buurtgericht ondernemen kan niet projectmatig maar moet verduurzamen. Centraal bij dit ondernemerschap is het idee van **meervoudige waarde(n)creatie**, en wel in een evenwicht van economie, maatschappij en ecologie. Vandaag komen de middelen voor mensen met beperking nog vooral uit hun persoonlijke assistentiebudget. *Kwaito* wil dit uitbreiden en middelen zoeken die vooral naar zorgondersteuning leiden.

Kwaito wil ook mensen met andere zorgnoden tegemoetkomen, zoals zij die vanuit een burn-out geleidelijk aan willen terugkeren naar de arbeidswereld. De overheid moet dit wel nog mee mogelijk maken. Verder is het ook zaak zo ecologisch mogelijk te werken. Zo gaat bij *De Lovie* – ook lid van *Kwaito* – iemand met de bakfiets glas ophalen. Dit is een klein project maar wel volledig op maat van de mensen die het uitvoeren.

Het nieuwe model staat voor diverse uitdagingen:

- ◇ Profiel en rol van vrijwilligers en medewerkers veranderen;
- ◇ Ander beheer en eigenaarschap: samenwerken en gericht op de talenten van medewerkers;
- ◇ Zoeken naar duurzame financiering via spreiding van middelen, niet afhankelijk zijn van één financiële stroom;
- ◇ De bestaande wetgeving voor mensen met zorguitkering moet veranderen;
- ◇ Dorpspunten bestaan vandaag niet in de Vlaamse regelgeving. Hoe dit nieuwe model optillen en Vlaanderen-breed krijgen?

© Kwaito

Cera, *Ferm* en *Kwaito* hebben recent samen [Ondernemen Met Je Buurt](#) opgericht. (In Nederland heb je al langer [Ondernemen met je Buurt – voor maatschappelijke, duurzame impact.](#))

Buurtpunten van allerlei slag, volledig gerund door vrijwilligers of i.s.m. private ondernemingen of overheden, kunnen via dit initiatief ondersteuning op maat krijgen. Daarvoor is een breed samenwerkingsverband opgericht waarbinnen tal van partners hun specifieke expertise ter beschikking stellen. Grasduin naar keuze verder in:

- ◇ [Als lokale overheid samenwerken met een buurtpunt | Ondernemen met je Buurt](#)
- ◇ [Als organisatie of vereniging samenwerken met een buurtpunt | Ondernemen met je Buurt](#)

Pastorij Olmen

© foto links: *Ondernemen met je Buurt*

© foto rechts: *Ontdek Balen*

5. DE TOEKOMST IN MET ANDERE, INNOVATIEVE VORMEN VAN ZORG. EN HOE KUNNEN BURGERS HIER OOK EEN ROL BIJ SPELEN?

A. *De Boomgaard* in Kessel-Lo

Pleidooi voor ontschotting in de zorg en voor meer eigenaarschap van de zorgbehoevende

Stad Leuven stelde recent een stuk grond in erfpacht ter beschikking voor wie er inclusief wonen voor mensen met bijzondere woonwensen wil organiseren. Daarop sloegen enkele organisaties de handen in elkaar. Zo werd coöperatie *De Boomgaard* opgericht waarbij het intersectoraal samenwerken vaarwel werd gezegd. *De Boomgaard* maakt komaf met het organiseren van zorg door mensen te sorteren op basis van een bepaalde nood. Dit initiatief wil focussen op de buurt waarin mensen wonen. Een bouwproject is nu opgestart waarbij de doelgroep centraal staat en zorg andere vormen krijgt. Architecten kregen de opdracht een permanente structuur uit te tekenen die tijdelijke verblijven mogelijk maakt. Tijdelijke invullingen laten bv. toe om elk verdiep aan te passen naar gelang de veranderende behoeften van de bewoners. Het resultaat zijn woonunits die je kunt laten evolueren met de tijd zonder aan de geborgenheid van de woning te raken. Er is ook aandacht voor collectieve ruimte waar de buurt gebruik van kan maken. **Zo kan zorg weer een verbindend karakter krijgen.** Het gevoel duikt terug op dat ieder zich met elke andere buurtbewoner verbonden voelt, gewoon omdat ieder in elkaars buurt woont. De neiging mensen in te delen in kwetsbaren en 'onkwetsbaren' klopt trouwens niet.

De Boomgaard is een initiatief van De Wissel, De Wingerd, Oostrem, Zorg Leuven en het Stadsmakersfonds. Zij richtten de coöperatie met sociaal oogmerk LIVEZ (Leuvense Initiatieven voor Eerlijke Zorg) op. LIVEZ kijkt op een radicaal andere manier naar zorg en ondersteuning. De Boomgaard Kessel-Lo fungeert als pilotoproject.

Uitdagingen en cours de route

- ◇ Hoe kan je in je buurt (niet noodzakelijk in je huis) blijven wonen en er ook sterven?
- ◇ Hoe kan ook de minst aaibare gast in de buurt blijft wonen?
- ◇ Hoe kunnen we anders beginnen kijken naar vrijwilligerswerk versus betaald werk?

© De Boomgaard-Livez

Een leefwereld aangepast aan de persoon met zorgnood

Een specifieke manier van werken vanuit een lerende houding bij de ondersteuner geeft mensen met zorgnood ook terug meer zeg over hun eigen leven, en leidt zo tot meer levenskwaliteit. Het gaat dan om een 'ja' voor ondersteuning bieden bij een genormaliseerd wonen. En het gaat tegelijkertijd om een 'nee': niet het leven overnemen. De ondersteuner bekijkt hoe lang de persoon de autonomie kan behouden en wanneer de meer zorgende houding moet beginnen. Het gaat er vooral ook om de burger in de maatschappij te houden, ondanks de zorgnood (bv. bij dementie), en daartoe een omgeving te creëren die zich aanpast aan de persoon i.p.v. omgekeerd. Daarbij is het belangrijk de kwaliteit van de relaties met partner, kinderen, enz. te behouden. Zo kan de expertise van de betrokken familie samen met de medische knowhow ingezet worden. De verzorger mag ook niet vergeten dat zij/hij op een intieme plek komt, in de woning/leefruimte van een mens. Het is dus constant laveren tussen autonomie en geborgenheid.

Vraag bij mantelzorg: Kunnen we de rol van mantelzorg terug meer in de *community* leggen en niet (uitsluitend) bij bv. de kinderen van een oudere persoon met zorgnood?

Laatste werklijn: de coöperatie. De vijf initiatiefnemers stichtten een coöperatie met aandelen. Bedoeling is die op termijn te transfereren naar de mensen die er wonen en werken, uiteraard met de garantie dat de werking behouden blijft.

Burgerkracht en informele zorg

In afwachting van de realisatie van de bouwwerken werd een oud **schoolgebouwtje** op het terrein aan de buurt gegeven. Allerlei initiatieven werden er opgestart. Mensen 'van alle pluimage' kwamen samen, organiseerden samen. Het gebouw werd ineens een laagdrempelige plek voor een soepproject voor mensen van alle generaties – een project dat intussen de eerste verjaardag viert – maar ook voor taaltafels en bijeenkomsten van Voedselteams. Ouders regelden gezamenlijke kinderopvang tijdens schoolvakanties, een kinepraktijk organiseerde er yoga, enz.

Belangrijk is daarnaast ook de **geïntegreerde zorg waarbij welzijnswerkers samenwerken met burgers/informele zorgverleners**. Voor mensen met diabetes is het bv. belangrijk elke dag te wandelen. Hen helpen om een wandelpartner te vinden, is dan een mooie stap.

Hospiscore

Het idee ontstond om (cfr. de mobiscore) een score te geven aan zorgplekken, een zogenaamde hospiscore. Een hoge hospiscore biedt veel faciliteiten voor allerlei noden in een buurt of gebouw. Zo'n plek moet een mens met meerdere zorgnoden niet snel verlaten. Hier wordt nu met academici een concept rond ontwikkeld.

Het vernieuwende van o.a. De Boomgaard zit in het buurtgericht denken, het werken aan *community building*, het stimuleren van diversiteit! Tegelijkertijd is politiserend werken ook noodzakelijk zodat ook de wetgeving wijzigt.

[Lees meer](#) en [bekijk de website](#).

**Stop met exclusie,
dan hoef je niet meer te
praten over inclusie!**

*Het soepproject, een burgerinitiatief, bestaat 1 jaar.
© Livez*

B. Programmaregie in Gent

Ook in Gent zoeken programmaregisseurs naar een betere beleving van wonen en zorg in buurten. Vertrekpunt daarvan was de vaststelling dat de reguliere werking onvoldoende blijkt om bepaalde problemen aan te pakken. Er moet vanuit een bredere visie gewerkt worden om de vooropgezette doelstellingen te realiseren. Hoe kan de wijk of buurt zelf zorg inbouwen voor kwetsbare mensen zoals dak- en thuislozen, verslaafden, mensen met psychische kwetsbaarheid, enz.? Via welke woonzorgvormen kunnen specifieke doelgroepen een goede huisvesting hebben en echt hun plek vinden in de buurt?

De wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham is een populaire buurt voor projectontwikkelaars. Stad Gent wil vast en zeker voorkomen dat kwetsbare mensen via grote projecten uit de wijk geduwd worden. Belangrijke aanpak daarbij is onder meer het voeden van Buurtnetwerken. Er zit wel wat burgerkracht in de wijk, zo bleek al uit de Wijkbudgetten. Daardoor groeide een soort verstandhouding tussen de verschillende groepen mensen die bv. respectvoller naar elkaar toe werden. Intussen is gebleken dat informele netwerken heel belangrijk zijn. Zij hebben immers vaak een grotere continuïteit dan de formele netwerken en leiden meer tot langdurige engagementen. Bij formele dienstverlening is er veel meer (personeels)verloop. Nu wil de stad meer inzetten op die informele netwerken, en samen met sleutelactoren en 'sterke burgers' bekijken hoe zij een haalbare rol kunnen gaan spelen in hun wijk.

C. Cohousing-projecten in België

Abbeyfield vzw huisvest autonome senioren in cohousing-projecten met focus op duurzaamheid, betaalbaarheid en leefbaarheid. Het gaat om kleinschalige cohousing waar mensen zowel privé wonen als samen leven. 55-plussers kiezen er hier voor hun eigen omgeving te creëren en zo te anticiperen op hun oude dag. Het concept biedt nieuwe kansen voor een boeiend sociaal en actief leven. Alle ruimten in de Abbeyfield-gebouwen zijn rolstoeltoegankelijk en toegespitst op levenslang wonen. De woningen zijn tot nog toe vooral gelegen in stedelijk gebied (Vlaanderen, Wallonië en Brussel). Abbeyfield verzorgt vooreerst een trajectbegeleiding van twee tot drie jaar die resulteert in groepsvorming. Individuele kandidaat-bewoners zetten dus onder begeleiding verschillende stappen tot ze een stabiele en hechte woongroep vormen. Momenteel zijn er 12 initiatieven in België.

© Abbeyfield vzw

Lees meer: [Abbeyfieldhuizen, to the point | Abbeyfield Vlaanderen](#) alsook [Cohousing op maat van 55-plus | Abbeyfield Vlaanderen](#)

Cohousing of samenwonen op het platteland of in kleine gemeenten is nog niet zo ingeburgerd. Het beloftevolle project Stockhuis in Tielt kon niet gerealiseerd worden. Het aanvankelijk zo interessante inclusieve intergenerationeel [woonproject van Triamant](#) in Wervik, Geluwe diende te worden overgenomen en herbestemd.

Op de [website van Samenhuizen](#) zijn toch enkele geslaagde projecten te vinden zoals [Boomgaarderie Alken](#) en [Het Abtshof CV](#).

Het project CALICO, CAre and LLiving in COmmunity, van Community Land Trust Brussels, verenigt in een wijk in Vorst drie groepen met extra behoefte aan zorg. CALICO is een cohousingproject dat een generationele en sociale mix van mensen in interactie brengt met de buurt. De betrokkenheid van de inwoners is er belangrijk. Voor het hele project zijn de waarden van wederzijdse hulp, gendergelijkheid en zorg voor mensen fundamenteel. De 34 woningen van het gebouw zijn verdeeld over 4 partners: CLTB, ANGELA D, PASS-AGES en het OCMW van Vorst. Dit project werd gelanceerd in november 2018. Lees meer: [Calico - Community Land Trust Brussel](#)

D. Thuishuisprojecten in Nederland

Nederland heeft dan weer Thuishuisprojecten, een initiatief van de stichting Thuishuis. Er is heel bewust voor gekozen om huizen in landelijk gebied te realiseren waar ouderen kleinschalig, met vijf tot zeven personen, kunnen samenwonen. Ze zijn vrij uniek in hun soort. Doel is het bieden van een leef- en woonklimaat voor alleenstaande ouderen die niet alleen willen wonen en/of dreigen te vereenzamen. Het Thuishuis benadert de eigen huiselijke situatie van de ouderen zo goed mogelijk en heeft als visie dat ouderen binnen het project zelf de regie in handen houden. Het bevorderen of behouden van **de zelf- en samenredzaamheid** staan centraal. Elk Thuishuisproject wordt gerund door vrijwilligers. Professionele zorg- en dienstverleners ondersteunen hen. De vrijwilligers krijgen vooraf een relevante opleiding en worden ondersteund door een coördinator. Naast praktische en emotionele ondersteuning stimuleren de vrijwilligers de deelname van ouderen aan sociale en vrijetijdsactiviteiten. Ze bevorderen ook hun participatie in de buurt of in de wijk. Het Thuishuisproject is geïntegreerd en geworteld in de wijk waar het staat, en maakt onderdeel uit van het netwerk wonen-zorg-welzijn.

Lees meer: [Wat is een Thuishuisproject | Thuishuis](#)

E. Andere projecten in België en Nederland met focus op zorgnoden

1) Hamme werkt aan de herbestemming van de Tasibel-site.

Daar komt een heel nieuwe woonomgeving die aangepast is aan de zorgen en noden van vandaag. Binden en verbinding zullen centraal staan in dit project. Verder ligt de focus op zorg, compact wonen en een groene omgeving in het centrum van Hamme. Bovendien zal de site heel wat open ruimte bevatten die voor elke inwoner van de gemeente vrij toegankelijk zal zijn. Op de site blijven ook nog heel wat elementen staan die verwijzen naar het verleden zodat het omvangrijke verhaal van Tasibel niet verloren gaat.

Lees meer: [TASIBEL | Nieuws](#)

Bekijk ook de korte documentaire [TASIBEL | Docu deel 10: De Zonnige Woonst heeft grootse plannen!](#)

© Hamme.be

2) Het Bilobahuis in een volkse buurt van Sint-Joost-ten-Node

Het gaat hier om een woonproject voor ouderen en een dagcentrum. Biloba is een levendige en zorgzame ruimte voor de (kwetsbare) senioren van de buurt. Het is 'een ankerpunt, een pauze, een raam, een ontmoetingsplaats, een doorgangplaats, een adem, een lach, een moment van delen, de kruising van levens. Biloba is een plaats die wordt doorkruist door het leven in zijn complexiteit, in zijn diversiteit, in zijn lichtheid. Hier verloopt het leven samen: dat van ouderen, van de buurt, van verzorgers'.

Lees meer: [Bienvenue/Welkom - Maisonbilobahuis](#)

© Bilobahuis

3) ZorgSaamWonen Nederland is eveneens inspirerend. De organisatie verzamelde een schat aan informatie en voorbeelden rond wonen en zorgzame buurten op hun website. Grasduin in: [Home | ZorgSaamWonen](#).

4) **Voorzorgcirkels: burgers gaan voor elkaar zorgen in Nederland.**

Voorzorgcirkels zijn netwerken van ongeveer 10 tot 15 ouderen - of adressen - in een buurt, die elkaar op verschillende manieren vrijwillig ondersteunen. Ze staan voor elkaar klaar en stemmen af hoe ze elkaar kunnen helpen. Het gaat hierbij om allerlei vormen van steun, praktische hulp, gezelligheid, het tegengaan van eenzaamheid. Het gaat hier dus niet om professionele zorg. Voorzorgcirkels worden vroeg genoeg gevormd en zijn een eenvoudige, laagdrempelige manier om te bouwen aan een nieuwe, zorgzamere samenleving. **Hier vervagen de traditionele rollen van ‘helper’ en ‘ontvanger’ en groeit een nieuwe vanzelfsprekendheid.** Het uitgangspunt van voorzorgcirkels is dat ieder mens, op zijn of haar eigen manier, een betekenisvolle bijdrage kan leveren. Wij zijn allemaal sleutels tot een zorgzamere samenleving waaraan iedereen kan blijven participeren.

Lees meer: [Wat zijn voorzorgcirkels | NLZVE](#)

Bekijk ook andere initiatieven op de website [Nederland Zorgt voor Elkaar | NLZVE](#)

5) **Ondersteuning voor starters in de zorg via ZorgLab Aalst.**

ZorgLab Aalst is een proeftuin waar samen met burgers, ondernemers en zorgverleners oplossingen bedacht en getest worden die de gezondheid en zorgverlening ondersteunen. Als startende ondernemer kun je via een innovatief project-idee kans maken op een begeleidingstraject. ZorgLab werkt samen met diverse partners uit de zorg- en welzijnssector, maar ook met experts uit het werkveld die paraat staan om hun expertise te delen.

Lees meer: [Ondersteuning voor starters in de zorg | Stad Aalst](#)

6) **Voor individuele zorgnoden is er de organisatie Tele-hulp.**

Tele-hulp stelt de thuiswonende persoon voortdurend in verbinding met haar/zijn netwerk van mantelzorgers via een systeem van tele-bijstand. Zo kan de persoon in kwestie veel langer in de eigen woonst blijven wonen.

Bekijk [tele-hulp – Met een gerust gemoed door het leven gaan](#)

7) **Includo, de nieuwe dienst van de MIVB, ondersteunt kwetsbare personen rond de Brusselse metrostations.**

De *includo*-teams zijn speciaal opgeleid om mensen die extra zorg of begeleiding nodig hebben, zoals thuislozen en personen met een verslaving, met veel empathie te helpen. Bedoeling is eerst een vertrouwensband met hen op te bouwen en hen dan op weg te helpen naar aangepaste hulpverlening via opvangcentra of andere sociale diensten. Deze dienst is in november 2024 van start gegaan en de eerste ervaringen zijn hoopgevend. De *Includo*-teams verplaatsen zich in speciaal aangepaste bussen die gemakkelijk te herkennen zijn aan hun unieke kleuren. Deze bussen zijn meer dan alleen vervoermiddelen. Ze dienen als een veilige plek waar mensen even op adem kunnen komen, een warm drankje kunnen drinken of hun verhaal delen.

Lees meer: [includo helpt daklozen en druggebruikers op het MIVB-net - Mivbstories 2023](#)

© Includo, MIVB

DANK aan de vele mensen die input gaven voor deze inspiratienota waaronder:

- ◇ Johan De Schryver, erg geëngageerde burger uit Kuntich
- ◇ Paul De Kesel, vrijwillige *Straatambassadeur* uit Eeklo
- ◇ Paul Schats, verbinder van generaties in Alken
- ◇ Conny Roekens, centrumverantwoordelijke *LDC ADO Icarus* in Neder-Over-Heembeek
- ◇ Martine Zutterman, coördinator *Mensen Spreken Mensen* Oostkamp
- ◇ Marieke De Boe, innovatieconsulent *Landelijke Gilden*
- ◇ Diane Lievens, vrijwillige *Gezondheidsgids* Gent
- ◇ Niels Brewaeyts, expert buurtzorg *i-mens*
- ◇ Petra Van De Voorde, coördinator *Den Hannekesnest* via *Voluit*
- ◇ Lies Theunynck, coördinator dorpspunten *De Lovie* vzw
- ◇ Arnaud Stas, coördinator buurtgericht ondernemen *Kwaito*
- ◇ Jan Vanwezer, directeur *De Wingerd* en medeoprichter *De Boomgaard*
- ◇ Veerle Cortebeek, VVSG-stafmedewerker lokaal gezondheidsbeleid, Team Zorg en Gezondheid
- ◇ Het VVDB-bestuur en enkele bestuursleden van ledengroepen

De *Zorgzame Straat*
in Neder-Over-Heembeek

© LDC Icarus

Copyright: VVDB vzw

Overname uit deze uitgave is toegestaan mits bronvermelding én melding aan VVDB vzw.

Publicatiedatum: 30/12/2024

Inhoud, redactie, vormgeving en lay-out: VVDB vzw

De Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw: een korte voorstelling

VVDB is een niet gebonden koepelorganisatie die sinds maart 2013 burgergroepen zoals dorpsraden, dorpssteams en bewonersplatformen op het Vlaamse platteland verenigt in een lerend netwerk. Deze burgergroepen werken specifiek aan de leefbaarheid en veerkracht van hun dorp. VVDB coacht deze vrijwilligersgroepen en brengt hen tot uitwisseling zodat zij veel van elkaar leren. VVDB richt zich daarnaast ook tot de lokale en hogere overheden omdat het net in de samenwerking van burgers met die overheden zit dat het platteland leefbaarder kan worden en meer kan floreren. Vandaar richtte VVDB in 2018 ook een lerend netwerk voor participatieambtenaren op, en organiseert de vzw academische lezingen voor lokale besturen rond het belang van participatie. De bottom-up opgevangen signalen (vanuit de vernoemde burgergroepen) geeft VVDB door aan de provinciale besturen en aan de Vlaamse overheid via de Vlaamse Landmaatschappij. Tot slot is VVDB ook actief op het Europese vlak om samen met soortgelijke organisaties uit diverse landen de dorpsbelangen in Europa te verdedigen.

VVDB is mogelijk dankzij:

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vlaanderen
is open ruimte

De werking van de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw wordt financieel mogelijk gemaakt door de ondersteuning van Vlaanderen via de Vlaamse Landmaatschappij.

VLM is evenwel niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze publicatie.

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw

CONTACT en website

Info@dorpsbelangen.be

Correspondentie: Stroomstraat 1, 9968 Oosteklo

www.dorpsbelangen.be

Ondernemingsnr. 0525.949.044 – RPR Gent

Maatschappelijke zetel: Heldergermstraat 106, 9450 Heldergerm